

LUNSTALE FOR CARL BILDT, 18.10.91

Statsminister Bildt,
kjære svenske og norske gjester

Det er en glede for meg å ønske Sveriges nye statsminister velkommen til Norge.

Jeg har forstått at det også har vært synspunkter i Sverige på at en ny svensk statsminister i dagens situasjon heller burde ha prioritert andre reisemål enn de nærmeste nordiske naboer. Det vil ikke undre meg om det er Carl Bildt selv som har skåret gjennom og sagt: Norden er viktig. Det er vi glad for.

Særlig tror jeg det er viktig at vi nå begge arbeider for at Norge og Sverige kan forstå hverandre bedre. Vi i Oslo er i den heldige situasjon at vi kan se svensk fjernsyn. I Stockholm er situasjonen den at engelsk, tysk, fransk og amerikansk fjernsyn hører til den daglige meny, men ennå ikke norsk - bortsett fra Elisabeth Grannemann da på TV 3.

Og siden tilbudet på norsk side er bredere var det at en norsk familie i bil krysset Svinesund og far proklamerte at nå - barn - nå er vi i Sverige. Da kom det fra barna i baksetet: "Er det Sverige ett eller Sverige två".

De som har mye til felles som Norge og Sverige kan trygt la forskjellene komme frem i lyset. Det gjør samlivet mer spennende. Norge og Sverige har mye til felles, men det er oftest forskjellene som vekker interessen. Et oppjaget mediasafunn river altfor ofte det dagsaktuelle løs fra historien - vi blir presentert for øyeblikksbilder som forutsetter at alle forstår begivenhetene likt. Men så enkelt er det ikke. I dagens Europa er det kanskje mer nødvendig enn noen gang å forstå de lange linjene i historien. Jeg vet du er opptatt av det.

For min del undres jeg ikke over at norsk europadebatt for en svensk iaktager må fortone seg litt mer komplisert enn situasjonen i Midt-Østen. Og sett med norske øyne kan det ukompliserte i de svenske beslutningene virke fremmed. Men alt dette har sine historiske årsaker som faktisk lar seg forklare til de som vil lytte.

Derfor er det også slik at Norge vil måtte avklare sin fremtidige tilknytningsform til Europa på en måte som er forskjellig fra den svenske. Derfor er det slik at vi i Norge har en debatt der det i dag ikke er grunnlag for å vente et klart ja eller klart nei til et spørsmål der et slikt svar ikke kan gis.

Når vi her i Norden fremholder det unike nordiske fellesskapet og alt som er oppnådd av praktisk samarbeid mellom våre land,

kan vi gjøre det i forvissning om at dette ikke er tomme fraser. Borgerne i våre land kan i sitt daglige liv høste fruktene av dette samarbeidet: Ingen passformaliteter på grensene, et felles, nordisk arbeidsmarked, og sosiale ordninger som gir alle nordiske borgere rettigheter som landets egne innbyggere. Alt dette er blitt en så selvsagt ting i tilværelsen at om vi reiser på besøk til et nordisk naboland, føler vi ikke at vi er i et fremmet land, men at vi kommer til våre egne.

LIkevel, vi kan ikke slå oss til ro med det. Når samarbeidets krefter vinner frem i Europa, må vi la dette inspirere vårt eget nordiske fellesskap. Det er enighet mellom regjeringene i de nordiske land at vårt nordiske samarbeid trenger en ny giv. Skal våre innbyggere kjenne seg igjen i et nordisk fellesskap på 90-tallet, må vi - Regjeringene - gjøre vårt til at dette samarbeidet passer inn i sin samtid.

For å klare dette må vi selv ta initiativet. Vår deltakelse i europeisk samarbeid kan peke ut retningen for nye samarbeidsformer. Men det ville være å gi fra seg mange muligheter dersom vi stiller Norden i bero inntil våre lands forhold til EF blir avklart. Det handler ikke i dag om å bygge nye institusjoner - det handler om å markere en politisk felles vilje. Om vi lar passivitet prege det nordiske samarbeidet gir vi også slipp på å forme Norden som region i det regionenes Europa vi i dag ser konturene av. Vi kommer alle til å tape om resultatet av vår tilnærming til Europa skulle bli et splittet Norden.

Norge og Sverige har Europas lengste landegrense mellom to land. Dette er en åpen grense. Et sted i Østfold står det et rørende lite skilt. "Riksgrensen følger bekken". La oss håpe og tro at det vil fortsette slik - vi trenger ikke andre grensemarkeringer mellom folkene på den skandinaviske halvøy.

Din bok "Hallänning, Svensk, Europé" etterlater ingen tvil om hvor du selv hører hjemme, hvor du helst vil og hvor fort du vil komme dit - i turbo fart. Jeg ser fram til å samarbeide med deg som Sveriges statsminister, i en periode som vil bli bestemmende for utviklingen i vår verdensdel, og for Nordens plass i det nye Europa.